

65 Yıl Geldi Geçti

Bahadır Metan ENVEROĞLU

Zamanın Cumhurbaşkanı Turgut Özal, Orta Asya ve Kazakistan gezisi sırasında Ahıskalılarla görüşmüş onların vatanlarına dönmelerine yardımcı olmak için söz vermişti. O zaman 150 aileyi de Türkiye'ye getirmişti.

Ancak bu karar yeterince uygulanmadı. Şimdi Ahıska Türkleri, Türkiye hükûmetinden kendilerine sahip çıkmasını ve Ahıskalıların kendi öz vatanlarına dönmeleri için gerekli girişimlerde bulunmasını istiyorlar.

Yoksa Ahıska Türkleri yiyecek, içecek fakiri değildirler. Çalışıyorlar, hayatlarını sürdürüyorlar. Ama Ahıska Türkleri vatansızlık fakirdirler. Vatanlarına kavuşmayı, bir bayrak altında yaşamayı özlüyorlar.

Sürgün sözü ağızlarda çok kolay telâffuz ediliyor. Sürgünü, o felâketi yaşayanlardan dinlediğinizde, acı, ıstırap ve gözyaşlarıyla dolu günler ve ayrılıklar olduğunu anlayabilirsiniz.

Ben, 1944 sürgününü 11 yaşımdayken ailemle birlikte yaşadım.

Sürgün konusunda çok şey yazılmıştır, daha da yazılacaktır.

Bütün Sovyetler Birliği'nde olduğu gibi 1937'de Güsrecitan'da daha da fazlasıyla aydınların çoğunu tutukladılar. Adaletten uzak bir şekilde kurşuna dizdiler. Bir kısmını da Sibiryaya kamplarına ve yeraltı madenlerinde tutsak olarak çalışmaya mahkûm ettiler.

Bu gibi cezaların çoğunluğu da bizim Ahıskalılara düştü. Bu haksızlıkların içinde Ahıska kalesinde idam edilenler arasında benim rahmetli babam da bulunmaktadır. Bu idam edilenler Ahıska kalesi toplu mezarlığında bulunmaktadırlar. Allah'ın rahmeti üzerlerine olsun. Masum oldukları anlaşılacak sonradan yüksek mahkeme kararıyla beraat etmişlerdir!

Ahıskalılar, 1930-1940 yılları arasında türlü çeşit zulümlere maruz kaldılar. Rus-Finlandiya ve Rus-Alman Savaşı sırasında da çok kayıplar verdiler. Bu tarihlerde birçok hemşehrimiz de sınırı aşmış Türkiye'ye sığındılar.

İkinci Dünya Savaşı'nın Rusların lehine dönmesiyle Moskova, Kremlin kararıyla, 1944 yılı kasım ayının 14'ünü 15'ine bağlayan gece ordu birlikleri, 220 civarında Ahıska köylerini basarak herkesi evlerinden dışarı çıkardılar. *"Almanlar gelip burayı bombalayacak! Sizleri daha güvenli yerlere götürüreceğiz, savaş bittikten sonra hemen yuvalarınıza döneceksiniz!"* diye milleti kandırdılar ve köyleri iki üç saat içinde boşalttılar.

Tabii herkes panik içerisinde, milleti apar topar evlerinden çıkarak köyümüzün *Ağalık Bahçesi* denilen meydanına yığıldılar. Bizleri sabahtan akşama kadar beklettiler. Daha sonra bizleri Amerikan Stüdamabekir arabalarıyla tren istasyonuna götürdüler. Orada hayvan vagonlarından meydana gelmiş katlar bizi bekliyordu. Bizi bu vagonlara doldurdular. Bütün Ahıskalılar, bir gecenin içinde tamamlanan bu operasyonla meçhul yolculuğa çıkarıldılar.

Yolculuk başlamadan önce bizlere her istasyonda yemek ve ekmek vereceklerini söylediler. Ancak mevsimin kış olması sebebiyle istasyonlarda alınan yemek ve ekmekler donuyordu. Öyle ki ekmekler ancak baltayla kesilerek dağıtılıyordu. Bu zulmü ben on bir yaşında yaşadım ve gözlerimle gördüm.

Bu yolculuk sırasında Ahıskalılar büyük kayıplarla yolculuğu tamamladı. Çünkü yola çıkanların çoğu, yaşlı, çocuk, hasta ve savaştan dönen yaralı ve sakatlardan meydana geliyordu. Hatta tren her istasyonda durduğunda vagonlara görevliler gelip hasta ve ölü olup olmadığını soruyor, ölenleri alıp götürüyorlardı. Ama biz bu ölüleri nereye götürdüklerini bilmiyorduk.

Bu durum karşısında dehşete kapılan büyüklerimiz, hasta ve ölümler sorulduğunda bunları çarşafıya gizleyerek 'Yok!' cevabını veriyorlardı. Sonra trenin durduğu ilk istasyonda gizlice ve kasma kürek olmadan ölenleri vagonların altından geçirerek öteye götürüp çöllerde elleriyle kumlara gömüyorlardı. Hatta bu şekilde cenazeleri gömerlerken uzun zaman geçmesi sebebiyle trenin kalkmasına yetişemeyenler oldu. Bu yetişemeyenlerin bazıları kendi çileli imkânlarıyla ailelerine ulaşmayı başardılar. Fakat ölümlerle kalanlar da çok oldu.

Tren yolculuğu açlık, hastalık, sefalet içerisinde

kayıplar vererek 25-30 gün sürdü. **Bu tren yolculuğunu yaşamış birisi olarak olanların hepsini anlatmaya benim lügatım yetmez.** Ne zaman bu yolculuğumu anlatmaya başlasam o günkü yaşadıklarımı aynen yaşıyor ve heyecanlanıyorum.

Sürgünde, çöl iklimlerinde yaşadığımız ilk 1945-1947 yıllarında açlık ve çeşitli hastalıktan, Kafkas halkı olarak susuz ve içme suyu kıtlığı yüzünden, tabiat şartlarına alışmaya kadar on binlerce insanımızı kaybettik. *"Ola baba atın ölümü arpadan olsun, ver suyu doyana kadar içem; çay benim susuzluğumu kesmez!"* diyerek içilmeyen suları içip salgın hastalıklara yakalanan ve aramızdan ayrılan nice insanımız vardı...

*Köyümüzden çıktık kış fasilleri,
Gurbette geçirdik yıl asirleri,
Kırgın olup kesti çok nesilleri,
Her familyadan tek tek kalan ağlasın.*

*Yaşardık Kafkas'ta çok güzel yerde,
Avcılık ederdik keklige kurda,
Üç kardeşim ve dört bacım nerde,
Ana babadan ayrı düşen ağlasın.*

İşte bu acı sözün anlamı da 1945-1947 yılları arası açlık ve epidemiyi hastalıklarından bazı ailelerin de nesilleri kesilip kimsesi kalmamıştı. Ölenlerin sayısı çok olduğundan mevtaları kaldırıp gömmeye defnetmeye insan yetişmezdi. Mevtalar, evlerinde günlerce de kalmış oluyordu.

Bizler, 1956'ya kadar sıkıyönetim altında bir ilçeden başka bir ilçeye gidemezdik. Eğer yakalansa, 20 sene Sibirya kamplarına mahkûm olacaklarına zorla imza attırılmışlardı.

1956'da sıkıyönetim rejiminden kurtulduktan sonra vatanımız Ahıska'ya dönme mücadelesi başladı. Bu mücadeleye öncülük eden liderlerimiz, *(Udeli Latifşah Barataşvili, Zanaevli Mevlüt Bayrakdarov, Apiyetli Enver Odabaşov, Caralli Ellez İzze-toğlu, Varhanlı Abuzer Seferov, Valeli Halil Umarov, Abastubanlı Yusuf Sarvarov, Temlalali Murtaza İzze-toğlu)* vatana dönmek sevincine temel atmış olsalar da maalesef vatana dönüş sevincini yaşayamadılar. Onları da rahmetle anıyoruz.

Bugün Ahıskalılar, Türkiye'den destek bekliyorlar. Vatana kavuşabilmenin sadece Türkiye'nin siyasî ağırlığını göstermesiyle mümkün olabileceğine inanıyor ve ağabey dedikleri Anadolu insanına bu ümitle bakıyorlar. ●

